

Raport

Curs de formare a metodistilor/profesorilor de limba romani si istoria romilor 26 august – 1 septembrie 2006 - Costinesti, jud Constanta

In perioada **26 august – 1 septembrie 2006** s-au desfasurat cursurile de formare a metodistilor/profesorilor de limba romani si istoria romilor. Aceste cursuri de formare s-au desfasurat in cadrul proiectului “*Nevoie de calitate si egalitate in educatie*” finantat de Roma Education Fund Budapesta si implementat de Centrul Romilor pentru Interventie Sociala si Studii - Romani CRISS in perioada mai 2006 – mai 2008.

Scopul acestui seminar a fost formarea a 50 metodistii/profesori de limba romani si istoria romilor, proveniti din toate judetele tarii.

Locatia: Costinesti, judetul Constanta

ISTORIC:

In urma crearii posturilor pentru inspectorii pentru romi in anul 1999, la nivelul fiecarui judet, si dupa consolidarea elitei de profesori pentru limba si istoria romilor, s-a impus necesitatea ca in cadrul CCD (Casele Copului Didactic) sa activeze metodisti pentru scolarizarea romilor si pentru predarea limbii si istoriei romilor (1-4/persoane judet).

Rolul metodistului este de a sprijini inspectorul rom in indeplinirea atributiunilor, indruma, din perspectiva metodica, profesorii de limba si istoria romilor, invatatorii care predau la clase de recuperare pentru elevi, tinerii si adultii romi si colaborarea, in general cu, cadrele didactice nerome care predau la clase cu copii romi (cu efectiv de minim 25%).

Activitatile metodistilor romi se adauga activitatilor desfasurate de inspectorul pentru romi, de mediatorii scolari romi, profesori romi si profesori neromi care lucreaza cu copiii romi.

Metodistul constituie liantul principal in coezionarea tuturor acestor importante resurse umane rome din domeniul educatiei.

DESCRIEREA ACTIVITATILOR DERULATE IN CADRUL CURSULUI:

Cursul de formare a metodistilor/profesorilor de limba romani si istoria romilor a fost structurat pe 2 sesiuni : 26-29 august 2006 si 29 august – 1 septembrie 2006. In cadrul acestui curs, participantii au fost formati pe mai multe domenii :

1. Comunicare in spatiul scolar
2. Metodica predarii Limbii Romani
3. Istoria romilor, repere prin istorie - evenimente importante
4. Cultura si traditii rome
5. Legislatie, drepturile omului

Sesiunile de formare au urmarit:

1. dezvoltarea abilitatilor de comunicare cu parintii, copiii si inspectorii romi in spatiul scolar si comunitar;
2. constientizarea obligatiilor/sarcinilor ce revin prin fisa postului metodistilor/profesorilor de limba romana si istoria romilor;
3. Explicarea si aprofundarea notiunilor privind procesele fonetice (alterarii fonetice), modalitatile prin care s-au format si se formeaza cuvintele in limba romana (imprumuturi, ca mijloc extern de imbogatire a vocabularului, sufixe si prefixe ca mijloc intern de imbogatire a lexicului limbii romani);
4. constientizarea impactului pe care il are in activitatea cadrelor didactice nerome in cunoasterea traditiilor, obiceiurilor si normelor si culturii rome;
5. constientizarea si aprofundarea de catre cadrele didactice nerome/rome a principalelor repere din istoria romilor si suprinderea acestora in contextul educational;
6. clarificarea si aprofundarea legislatiei antidiscriminare si antisegregationista (definirea notiunilor de discriminare, segregare scolara, masuri afirmative, drepturile omului/drepturile copilului in sfera educatiei, documente legislative/acte normative).

1. Comunicare in spatiul scolar

In cadrul sesiunii de comunicare, formatorul a explicat relatia dintre metodist si persoanele cu care comunica si relationeaza (inspectorul de specialitate; directori de scoli; comunitatea locala; cadre didactice; autoritati publice locale; Consiliul de Asistenta Psihopedagogica - CJAP);

In cadrul acestei sesiuni au fost identificate o serie de sinonime ale metodistului:

- indrumator, consilier, sprijin;
- facilitator/consultant de limba romana;
- mana dreapta pentru inspectorul pentru romi;

Participantii au primit informatii cu privire la tehnicile de comunicare active cu comunitatea, familia, elevii de etnie roma (empatia in comunicare, asertivitatea). Acestia au invatat si au exersat tehnici de comunicare asertiva si de empatizare, pe care ulterior le vor putea utiliza in activitatea didactica. Un alt subiect atins in cadrul sesiunii l-a reprezentat comunicarea ca mijloc de mediere si negociere a conflictelor (teoria conflictelor), bariere in comunicare (identificarea si combaterea barierelor de comunicare interetnica, dezvoltarea/imbunatatirea abilitatilor de comunicare)

2. Metodica predării limbii romani

Scopul cursului de predare a limbii romani a fost de explicare și aprofundare a notiunilor privind procesele fonetice și modalitățile prin s-au format și se formează cuvintele în limba romani (împrumuturi – ca mijloc extern de îmbogățire a vocabularului, sufixe, prefixe și compunere, ca mijloc intern de îmbogățire a limbii romani).

3. Istoria romilor - repere prin istorie. Evenimente importante

Scopul sesiunii a fost evidențierea principalelor perioade și evenimente importante din istoria romilor.

În cadrul sesiunii au fost discutate următoarele teme istorice:

1. Drumul romilor din India spre Europa: în cadrul acestei componente s-a discutat despre exodul romilor în secolul al II-lea d.Hr., invazia lui Mahmud din Ghazna, în India în anul 1018. În perioada 1054-1068 într-un manuscris de la Muntele Athos sunt menționați “athinganoi”. În anul 1323, în “Istoria Bizanțului” se face referire la o grupă de “tiganii acrobați” iar în anul 1346 în insula Corfu este menționată o feudă “tiganască” (“feudum acinganorum”).

În anul 1422 regele Ungariei, Sigismund, acordă, voievodului Ladislau, privilegiul de a circula liber prin toată țara.

În sec.XVI apare voievodatul romilor (Mathias Nagy, Thomas de la Aiud) și Principele Transilvaniei, Ghe. Rakoczi I (1630-1648) îi acordă funcția de voievod lui Petru Vallon.

2. Măsuri legislative: de-a lungul anilor au fost luate o serie de măsuri legislative - 1616 Carte românească de învățătura (Moldova) - Vasile Lupu, 1692 Indreptarea legii, Matei Basarab.

Aprilie – decembrie 1595 domnia în Moldova a lui Ștefan Răzvan, 1766 - în Moldova sunt interzise căsătoriile mixte, 1780 “Pravilniceasca condică”, în Muntenia, 1783 în Bucovina este desființată robia.

În perioada 1758-1773, apar măsurile “tereziene” de sedentarizare și asimilare a romilor din Transilvania, iar între 1831-1832 apar în cadrul “Regulamentelor Organice” (“Regulamentul pentru îmbunătățirea soartei țiganilor statului”, în Țara Românească și “Regulamentul pentru statornicizarea țiganilor”, în Moldova).

În anul 1847 în țara Românească se adoptă “legea eliberării din robie a țiganilor mitropoliei, episcopiei, manastirești și metocurilor” iar în anul 1844, în Moldova se adoptă “legea pentru regularizarea țiganilor mitropoliei, a episcopiei și manastirilor”. În decembrie 1855 în Moldova, se adoptă “legiuirea pentru desființarea sclaviei, regularea despăgubirii și trecerea emancipatilor la dare”.

În data de 20 februarie 1856 în Muntenia, se adoptă “legiuirea pentru emanciparea tuturor țiganilor”.

3. Dezrobirea

În luna aprilie 1919, în Transilvania are loc “Adunarea reprezentativă a romilor”, la Târnaveni iar în anul 1926- apare publicația “Neamul țiganesc”.

Se infiinteaza in 1933 “ Asociatia Generala a Tiganilor din Romania” (arhim.Calinic Pop Serboianu, scriitorul Lazar Lazurici), “Uniunea Generala a Romilor din Romania” (Ghe. Niculescu) si apar publicatii ca: “O Rom” si “Glasul Romilor”.

In anul 1941, apar lagare de concentrare pentru romi “lagare de familie”, in luna mai a anului 1942 are loc recensamantul romilor iar in luna Iunie incepe deportarea romilor nomazi si septembrie deportarea celor “stabili”.

4. Cultura si traditiile romilor

In cadrul acestei sesiuni participatii si-au putut imbunatati cunostiintele despre traditiile romilor, obiceiuri, norme si cultura romilor, credinte, superstitii si practici rome.

Obiectivele sesiunii de formare:

- identificarea si deconstructia stereotipurilor negative si pozitive referitoare la romi;
- identificarea valorilor fundamentale ale culturii romani si definirea Rromanipen-ului;
- identificarea mijloacelor de crestere a stimei de sine si de reconstructie a constiintei identitare a copiilor romi in mediul scolar si comunitar.

Structura sesiunii de formare:

- **Deschiderea sesiunii de formare**
- **Prezentarea participantilor (joc interactiv)** – scopul este definirea si caracterizarea *Romanipen*-ul: participantii isi scriu numele si o caracteristica pe calaret, apoi fiecare participant iese in fata grupului si scrie pe flip-chart caracteristica respectiva; de la caracteristicile scrise pe flip-chart se porneste o discutie tip brainstorming referitoare la *ROMANIPEN*, in care s-a definit acest concept fundamental al identitatii romani si au fost listate caracteristicile culturii rome.
- **Brainstorming I** - scopul este prioritizarea caracteristicilor *Romanipen*-ului – pornind de la ceea ce este scris pe flip-chart, participantii dezbat caracteristicile *Romanipen*-ului si acestea sunt scrise, in ordinea prioritatilor, pe flip-chart.
- **Brainstorming II** - scopul este listarea stereotipurilor negative si pozitive referitoare la romi.
- **Brainstorming III** - scopul este deconstructia stereotipurilor referitoare la romi si inlocuirea acestora cu fundamentele culturii romani – pornind de la ceea ce este scris pe flip-chart, participantii iau in discutie in special elementele controversate heteroidentificate ca apartinand culturii romani (casatoria timpurie, palatele, aurul, nomadismul, manea etc.) si identifica fundamentele culturii romani (*phralipe, pakiv, baht, ujo vs. mahrim* etc.).
- **Prezentarea concluziilor** – scopul este sintetizarea, de catre formator, a celor mai importante puncte discutate pe parcursul sesiunii de formare.
- **Evaluarea** – distribuirea fiselor de evaluare de catre organizatori.

5. Legislatie, drepturile omului

Scopul principal al acestei sesiuni a fost intelegerea de catre participantii a notiunilor de legislatie in domeniul drepturilor omului. Deasemenea s-a avut in vedere explicarea si intelegerea de catre participanti a notiunilor de: discriminare; segregare scolara; masuri afirmative in educatie. Tot in cadrul acestei sesiuni au fost enumerat principalele institutii care sunt in masura sa actioneze atunci cand se incalca drepturile omului.

Asteptarile participantilor de la aceasta sesiune au fost:

- o mai buna cunoastere a drepturilor copilului;
- modalitati de aparare a drepturilor copilului;
- drepturile existente in mediul scolar, drepturi relevante in educatie;
- acte normative/documente legislative;
- conflictul de drepturi.

In introducerea acestei sesiuni s-au definit drepturile omului, ca fiind drepturi care apartin tuturor, un pachet universal.

Dreptul este o garantie legala, fiind valabil pentru toti oamenii, garantii legale universale referindu-se la oamenii in relatiile acestora cu institutiile.

Definitie: garantii legale, universale, ce protejeaza indivizii impotriva actiunilor statului care interfereaza cu drepturile si libertatile fundamentale si deminitatea umana.

Istoric:

1215 – Anglia, Magna Charta Libertatum (dreptul la integritate fizica, dreptul de a nu fi arestat abuziv)

1945 – dupa cel de-al Doilea Razboi Mondial apar o serie de documente importante in domeniul drepturilor omului, legislatia in domeniu dezvoltandu-se puternic.

1948 – apare Declaratia Universala a Drepturilor Omului – ONU – principiile acesteia fiind considerate ca principii universale de baza.

Documente ce prevad drepturile omului: Declaratia Universala a Drepturilor Omului, Conventia pentru Drepturile Copilului, Pactul International privind Drepturile Civile si Politice (1966).

Drepturile politice: dreptul la vot, dreptul de a fi ales, dreptul la libera asociere.

Drepturile civile: dreptul la viata privata.

Legislatia obligatoriu cuprinde documente ca: pacte, conventii, tratate iar cele neobligatorii: recomandari, declaratii,etc.

Institutii ce apara drepturile omului:

1. Uniunea Europeana : Parlamentul European, Comisia Europeana, Consiliul Uniunii Europene
2. ONU: Unicef, Unesco
3. Consiliul Europei - COE: CEDO, Comitetul de Ministrii, PACE (Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei), ECRI, Comisia pentru Drepturile Omului, DG ROM

CEDO poate fi apelata in situatia in care sunt inculcate drepturile inscrise in Conventia Europeana a Drepturilor Omului.

Discriminarea:

In educatie se utilizeaza deseori termenul de discriminare pozitiva, dar termenul corect este cel de masuri afirmative in educatie.

Definitia discriminarii: deosebire, excludere, restrictie sau preferinta pe criterii de: etnie, rasa, religie, sex, apartenenta la categorii sociale, economice, nastere, varsta, dizabilitate, care are ca scop sau efect restrangerea sau inlaturarea dreptului la folosinta.

Segregarea scolara: separarea fizica intentionata sau neintentionata a copiilor romi de restul copiilor din scoala, clase, cladiri, facilitati, astfel incat numarul de copii romi fata de cel al neromilor este disproportionat de mare.

Situatii:

- segregarea pe criterii de performanta
- segregarea pe criterii de invatamant in limba materna
- segregarea pe criteriu etnic la nivel de scoala
- segregarea pe criteriu etnic la nivel de clasa
- copii sunt dusi la o anumita scoala
- separarea pe criterii entice in sistemul general si sistemul CES.

In cadrul acestui curs s-a discutat si despre fisa postului metodistului care lucreaza cu parintii si copii romi, institutii, inspectori pentru romi etc.

Cumulul de atributiuni ale metodistilor romi poate fi observat din fisa postului, revizuita de catre acestia in cadrul acestui curs (**anexa 2**).

Din evaluarea finala a cursului a reiesit faptul ca, prin intermediul acestui curs, participantii au invatat sa comunice eficient, au inteles diferentele lingvistice existente in limba romana, au dobandit cunostinte cu privire la traditiile si obiceiurile romilor, au aflat care este rolul metodistului si care sunt atributiile acestuia.

Participantii si-au exprimat dorinta ca la un urmator sa afle mai multe informatii referitoare la colaborarea cu institutiile si ONG-urile, calitatea educatiei pentru elevii romi, modalitati de colaborare intre cadrele didactice romi si neromi in scopul eliminarii diferentelor dintre elevii.

In urma analizei formularelor de evaluare completate de catre participanti, a reiesit faptul ca acestia au apreciat pozitiv prestatia si modul de predare a subiectelor de catre traineri. Un alt aspect subliniat in fisele de evaluare a fost importanta subiectelor abordate de traineri in cadrul sesiunilor.

De asemenea, din evaluarea formularelor a reiesit faptul ca majoritatea cursantilor au aprofundat subiectele abordate de catre trainer in special subiectele de traditii roma, metodica predarii limbi romani, istoria romilor.

Fisa postului (metodistul pentru scolarizarea romilor si limba romilor)

Draft

Colaboratori :

- inspectori de specialitate + ISJ
- directori
- cadre didactice
- ONG-uri
- comunitatea locala
- factorii implicati in educatie
- profesori de limba romani
- Casa Corpului Didactic
- mediatori scolari
- autoritati publice locale
- Consiliul Judetean de Asistenta Psihopedagogica

Relationare pe orizontala :

- cadre didactice
- alti metodisti
- mediatori scolari
- directorul scolii

Relationare pe verticala :

- inspectorul rom
- inspectorul general adjunct responsabil de partea de curriculum
- inspectorul responsabil de perfectionarea resurselor umane din invatamant.

Atributii

1. Contribuie la intocmirea si reactualizarea bazei de date
2. Sprijina alaturi de inspectorul pentru rromi si ISJ scolarizarea elevilor romi
3. Promoveaza studiul limbii romani si a istoriei romilor
4. Sprijina inspectorul de specialitate in activitatea de perfectionare
5. Colaboreaza cu institutiile cu profil educational (CCD, CJAPP, centrele judetene de resurse)
6. La solicitarea ISJ participa la inspectii RODIS si de specialitate (grade didactice)
7. Sprijina organizarea concursurilor scolare la nivel local si judetean la toate nivelele
8. Face parte din comisia de repartizare a elevilor romi in licee si scoli de arte si meserii
9. Contribuie la prevenirea si combaterea oricaror forme de discriminare a elevilor romi.
10. Oferă consultatii metodice profesorilor de limba romani si istoria romilor.
11. Colaboreaza cu responsabilii din ISJ in vederea asigurarii de manuale scolare si auxiliare specifice.